

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กนกศักดิ์ แก้วเทพ. การพัฒนาประเทศไทย จากแผนพัฒนาฉบับที่ 1-7 บทวิเคราะห์ทาง
ยุทธศาสตร์. ใน จตุรงค์ บุญยรัตนสุนทร, วิธีวิทยาศึกษาสังคมไทย วิธีใหม่แห่งการ
พัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายข้อมูลและเผยแพร่ โครงการส่งเสริมองค์การพัฒนาเอกชน
ไทย, 2535.
- กฤษดาบ สายประดิษฐ์. กำเนิดครอบครัวของมนุษยชาติ ระเบียบสังคมของมนุษย์.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์กอไผ่, 2524.
- ไกรยุทธ ธีรตยาสินันท์. แก่นสารของเศรษฐกิจศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2532.
- คาร์ล มาร์กซ์. การก่อรูปของเศรษฐกิจก่อนทุนนิยม. แปลโดย ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ.
กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2527
- คาร์ล มาร์กซ์ และเฟรเดอริค เองเงิลส์. คำประกาศแห่งความเสมอภาค. กรุงเทพมหานคร :
องค์การบริหาร องค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2517.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. แนวคิดนักทฤษฎีสังคมนานาชาติ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์,
ม.ป.ป.
- _____ บันทึกจากโตโต. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์, 2531
- _____ บ้านกับเมือง. กรุงเทพมหานคร : โครงการส่งเสริมสถาบันหมู่บ้าน ศูนย์
วัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาหมู่บ้านอีสาน และสำนักพิมพ์สร้างสรรค์, 2529.
- _____ ประวัติศาสตร์การปฏิวัติอุตสาหกรรมเปรียบเทียบ. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ศึกษา
เศรษฐกิจการเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสำนักพิมพ์
สร้างสรรค์, 2536.
- _____ เศรษฐกิจหมู่บ้านไทยในอดีต. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
สร้างสรรค์และสำนักพิมพ์หมู่บ้าน, 2533.
- _____ เศรษฐกิจศาสตร์กับประวัติศาสตร์ไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์, 2524

- _____ หมู่บ้านกับรัฐในกระบวนการพัฒนา. เศรษฐศาสตร์ปริทัศน์ 8 (กันยายน 2529).
- _____ วัฒนธรรมตะวันตกกับพัฒนาการสังคมไทย. ปาฐกถาพิเศษ "ป่วย อังภากรณ์" ครั้งที่ 3.
7 กันยายน 2533.
- _____ วัฒนธรรมไทยกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงสังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- จักรทิพย์ นาถสุภา และประนุช ทรัพย์สาร. อุดมการณ์ชนบทผู้มีบุญอีสาน. บทความเสนอต่อการ
สัมมนาเรื่อง History and Peasant Consciousness in Southeast Asia ที่เมืองไอซาก้าและริม
ทะเลสาบบิวา ประเทศญี่ปุ่น 20-27 กันยายน 1982. (อัดสำเนา)
- จักรทิพย์ นาถสุภา และพรพิไล เลิศวิชา. วัฒนธรรมหมู่บ้านไทย. กรุงเทพมหานคร : สถาบัน
พัฒนาชนบท มูลนิธิหมู่บ้าน และสำนักพิมพ์สร้างสรรค์, 2537.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. ศักดิ์นาถกับพัฒนาการของสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : นำอักษรการพิมพ์,
ม.ป.ป.
- ชูสิทธิ์ ชูชาติ. การค้าวัวต่าง. เศรษฐศาสตร์ปริทัศน์ 8 (กันยายน 2529).
- _____ ข้อสังเกตเบื้องต้นในกการศึกษาประวัติศาสตร์เศรษฐกิจหมู่บ้านของชาวนานครฯ และ
ลานนาไทย. รายงานการสัมมนาประวัติศาสตร์นครศรีธรรมราช ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยครุนครศรีธรรมราช ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรม
แห่งชาติ, 2526
- _____ วิวัฒนาการเศรษฐกิจหมู่บ้านในภาคเหนือของประเทศไทย พ.ศ. 2394-2475
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.
- ทรงชัย ณ ยะลา. วิวัฒนาการด้วยสังคมกึ่งเมืองขึ้นกึ่งศักดินาของไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์น้ำหยาด, 2524.
- ประนุช ทรัพย์สาร. วิวัฒนาการเศรษฐกิจหมู่บ้านในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย
พ.ศ. 2394-2475 วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- ประเวศ วะสี. วิกฤติหมู่บ้านไทย. ใน พิทยา วงศ์กุล, วิกฤติหมู่บ้านไทย ทางออกและอนาคตอยู่
ที่ไหน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์หมู่บ้าน, 2532.
- ปลาย้อ ชนชนนท์. นายทุนพ่อค้า กับการก่อตัวและขยายตัวของระบอบทุนนิยม ในภาคเหนือ
ของประเทศไทย พ.ศ. 2464-252. กรุงเทพมหานคร : โครงการหนังสือเล่ม สถาบันวิจัย
สังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสำนักพิมพ์สร้างสรรค์, 2530.
- เปอริรี แอนเดอร์สัน. วิพากษ์วิถีการผลิตแบบเอเชีย. แปลโดย จามรี พัทธ์ษวรงค์. เศรษฐศาสตร์
การเมือง 4 (กรกฎาคม 2528).

พรชัย คุ่มทวีพร. แนววิเคราะห์สังคมไทย จากอดีต-ปัจจุบัน. ใน สมัชชาวิชาการสังคมศาสตร์ เพื่อการวิจัย ปี 2526. สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรพิไล เลิศวิชา. ศิรัวง จากไพร่หนีนายถึงธนาครแห่งขุนเขา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ หมู่บ้าน, 2532.

_____ คักยภาพของชนบทไทยในปัจจุบัน. ใน ผาสุก พงษ์ไพจิตร และสังคีต พิริยะรังสรรค์, พลวัตไทย มุมมองจากเศรษฐศาสตร์การเมือง. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ศึกษา เศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

แล ดิลกวิทยรัตน์. ทฤษฎีสังคมกับประวัติศาสตร์หมู่บ้านในเอเชีย. เศรษฐศาสตร์ปริทัศน์ 8 (กันยายน 2529).

_____ "วิธีการผลิตแบบเอเชีย" กับเงื่อนไขทางประวัติศาสตร์แห่งความด้อยพัฒนา ของสังคมไทย. วารสารธรรมศาสตร์ 9

_____ เวียดนามกับวิธีการผลิตแบบเอเชีย. เอเชียปริทัศน์ 4 (มกราคม-มีนาคม 2526).

วิทยากร เชียงกุล. พจนานุกรมศัพท์เศรษฐศาสตร์การเมือง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ผลึก, ม.ป.ป.

วุฒิชัย มูลศิลป์ และธรรมนิตย์ วราภรณ์, บรรณาธิการ. กบฏชาวนา. กรุงเทพมหานคร : สมาคม สังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2525.

ศิรินทร์ บุญโสภณสถิตย์. ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจชนบทภาคใต้ฝั่งตะวันออกภายหลังสนธิสัญญา บาวริง พ.ศ. 2398. รายงานการสัมมนาประวัติศาสตร์นครศรีธรรมราช ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยครุศรีธรรมราช ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรม แห่งชาติ, 2526.

สมศักดิ์ เจียมธีรสกุล. สังคมไทย จากศักดิ์นาสู่ทุนนิยม. วารสารธรรมศาสตร์ 11 (มิถุนายน 2526).

สมศักดิ์ สามัคคีธรรม. แนวคิดมาร์กซิสต์กับการศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงในสังคมชาวนา ประเทศโลกที่สาม. กรุงเทพมหานคร : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2533.

สมเกียรติ วันทะนะ. รัฐสมบูรณาญาสิทธิในสยาม 2435-2475. สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2525. (อัดสำเนา)

สรวิศ รัชชฤกษ์. วิวัฒนาการแห่งสังคมสยามภาคต้น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยศึกษา, 2522.

สิวลักษณ์ ศักดิ์เกรียงไกร. ต้นกำเนิดชนชั้นนายทุนในประเทศไทย (พ.ศ. 2398-2453). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์, 2523.

- สุพงษ์ ชัยนาม. มากซ์และสังคมนิยม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : กองบรรณาธิการ
 ปรากฏสาร มูลนิธิเสรียวโกเศศ-นาคะประทีป, 2524.
- สุเชษฐ์ เวชพิทักษ์. รากฐานแห่งชีวิต วัฒนธรรมชนบทกับการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร :
 สำนักพิมพ์หมู่บ้าน, 2533.
- สุวิทย์ ไททยวัฒน์. วิวัฒนาการเศรษฐกิจชนบทในภาคกลางของประเทศไทย พ.ศ. 2394-2475.
 กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์, 2524.
- สุวินัย ภรณวลัย. ความคิดทางเศรษฐศาสตร์การเมืองของทรอตสกี. วารสารเศรษฐศาสตร์
ธรรมศาสตร์ 4 (มีนาคม 2529).
- _____ สถานภาพของเศรษฐศาสตร์การเมืองไทยในทศวรรษที่ 1980.
- อนันต์ บันเอี่ยม. วิทยาศาสตร์สังคมของประชาชน. กรุงเทพมหานคร : ชมรมหนังสือแสงตะวัน,
 2518.
- อานันท์ กาญจนพันธ์. พัฒนาการเศรษฐกิจของหมู่บ้านในล้านนา (2350-2490). เศรษฐศาสตร์
ปริทัศน์ 8 (กันยายน 2529).
- อาร์ เอ็น. แครวท์ ฮันท์. วิเคราะห์ลัทธิคอมมิวนิสต์. แปลโดย จันทิมา อ่องสุรักษ์. พิมพ์ครั้งที่ 2.
 กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526.
- เอิร์นเนสต์ แมนเดล. หลักเศรษฐศาสตร์มาร์กซิสต์เบื้องต้น. แปลโดย ทวี หมั่นนิกร. ม.ป.ท., 2518.

ภาษาอังกฤษ

- Anderson, Perry. Lineages of the Absolutist States.
- Atsushi, Kitahara. Rethinking the Theory of "Watthanatham Chumchon" (The Culture of Community).
- Bailey, Anne M. and Llobera, Josep r. The Asiatic Mode of Production Science and Politics.
 London : Routledge & Kegan Paul, 1981
- Davidson, Andrew. Mode of Production : Impasse or Passe? Journal of Contemporary Asia 19
 (1989).
- Dunn, Stephen P. The Fall and Rise of the Asiatic Mode of Production. London : Routledge &
 Kegan Paul, 1982.
- Engels, Frederick. Anti-Duhring. 2nd ed. Moscow : Foreign Languages Publishing House, 1959.
- Hindess, Barry and Hirst, Paul Q. Pre-capitalist Modes of Production. London : Routledge &
 Kegan Paul Ltd, 1975.

- Hizen, Eiichi. An Outline of the World Economic History : A Marxian-Weberian Approach.
- Hook, Sidney. Marx and the Marxists. New York : D. Von Nostrand Company, Inc., 1955
- Jaksic, Miodir. Exploitation in the Model of Capitalism and in the Asiatic Mode of Production.
Journal of Contemporary Asia 20 (1990).
- Krader, Lawrence. The Asiatic Mode of Production. The Netherlands : Van Gorcum, 1975.
- Mandel, Ernest. The Formation of Economic Thought of Karl Marx : 1843 to Capital. London :
Monthly Review Press, 1971.
- Marx, Karl. Pre-capitalist Economic Formations. New York : International Publishers, 1964.
- Marx, Karl and Engels, Frederick. Pre-Capitalist Socio-Economic Formations. Moscow : Progress
Publishers, 1979.
- _____. Selected Works in three volumes : Volume Three. Moscow: Progress Publishers, 1970
- _____. The German Ideology Part One. London : Lawrence & Wishart, 1970.
- Melotti, Umberto. Marx and the Third World. London : The Macmillan Press Ltd, 1977.
- Sawer, Marian. Marxism and the Question of the Asiatic Mode of Production. The Hague :
Martinus Nijhoff, 1977.
- Thorne, Daniel. The Shaping of Modern India. New Delhi: Allied Publishers Private Limited, 1980.
- Tokei, Ferenc. Essays on the Asiatic Mode of Production. Budapest : Akademiai Kiado, 1979
- Varga, Y. Politico-economic Problems of Capitalism. Moscow : Progress Publishers, 1968
- Wittfogel, Karl A. Oriental Despotism. 10th ed. Michigan : Yale University Press, Inc., 1978.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิธีการผลิตแบบเอเชียกับวิธีการผลิตแบบทุนนิยม

ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วว่า วิธีการผลิตแบบเอเชียมิได้ดำรงอยู่โดยลำพัง ทว่าดำรงอยู่ในโลกซึ่งมีความหลากหลาย และนับวันจะเชื่อมโยงถึงกันมากขึ้นทุกที ปัจจุบันนี้ เราอาจไม่สามารถกล่าวว่ามีสังคมใดอยู่ภายใต้วิธีการผลิตแบบเอเชียได้อีกต่อไป ระเบิดการทางประวัติศาสตร์ของวิธีการผลิตแบบเอเชียได้ถูกกล่าวถึงในงานศึกษามากมาย ที่วิเคราะห์การแผ่ขยายของระบบเศรษฐกิจทุนนิยมเข้ามาในสังคมเอเชีย จึงจะไม่กล่าวในที่นี้ซ้ำอีก อย่างไรก็ตาม การที่แนวคิดวิธีการผลิตแบบเอเชียมีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการพัฒนาทฤษฎีการพัฒนาภายในสังคมเอเชียขึ้นมาเอง โดยไม่ต้องคอยอยู่ภายใต้การครอบงำของแนวการพัฒนาแบบตะวันตก ประเด็นว่าด้วยความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันระหว่างวิธีการผลิตแบบเอเชียกับวิธีการผลิตแบบทุนนิยม และพลวัตของสังคมซึ่งเติบโตมาบนเส้นทางของวิธีการผลิตแบบเอเชีย ในโลกที่เชื่อมถึงกันภายใต้เศรษฐกิจทุนนิยมนี้ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการนำมาพิจารณา

ประเด็นแรกที่ต้องย้ำความสำคัญคือ วิธีการผลิตแบบเอเชียเป็นแนวพัฒนาการของสังคม ซึ่งมีเส้นทางเป็นของตัวเอง มีเป้าหมายในการพัฒนาเป็นของตัวเอง และไม่ได้มุ่งไปสู่ความเป็นทุนนิยม อย่างไรก็ตามตามที่กล่าวถึงไว้ในบทที่ 2 แล้ว วิธีการผลิตแบบเอเชียมีพัฒนาการซ้ำๆ อย่างค่อยเป็นค่อยไป ซึ่งแม้จะมีผลดีอย่างมาก แต่ก็กลายเป็นช่องว่างให้ถูกคุกคามจากระบบสังคมอื่นๆ ที่มีทิศทางการพัฒนาแบบอื่น ไปด้วยพร้อมๆ กัน วิธีการผลิตแบบทุนนิยม เป็นอีกแนวพัฒนาการหนึ่งของสังคมอื่น ที่ได้เข้ามาคุกคามสังคมที่อยู่บนเส้นทางของวิธีการผลิตแบบเอเชียนี้พร้อมๆ กับที่สถาปนาระบบเศรษฐกิจโลกขึ้นมาได้สำเร็จ และเกิดภาวะการเชื่อมโยงถึงกันมากขึ้นเรื่อยๆ ตามที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ประเด็นต่อมาก็คือ เป็นเรื่องยากที่จะกล่าวว่ายังมีวิธีการผลิตแบบเอเชียหลงเหลืออยู่หรือไม่ในปัจจุบัน เพราะระบบเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ก็ถูกผนวกเข้ากับเศรษฐกิจโลกอย่างแน่นหนา ไม่ว่าจะโดยเต็มใจหรือไม่ก็ตาม แต่ถึงกระนั้น เราสามารถระบุได้อย่างค่อนข้างมั่นใจว่า ทุกสังคมที่พัฒนาการมาภายใต้วิธีการผลิตแบบเอเชียเป็นเวลายาวนาน ก่อนที่จะถูกผนวกเข้ากับเศรษฐกิจโลกอย่างในปัจจุบันนั้น ต้องมีรากเหง้าของความเป็นวิธีการผลิตแบบเอเชีย

หลงเหลือตกค้างอยู่ภายในระบบสังคมอย่างแน่นอน ไม่ว่าจะมากน้อยเพียงใด และไม่ว่าระบบเศรษฐกิจปัจจุบันของสังคมเหล่านั้นจะเป็นเช่นใดก็ตาม การสืบสาวค้นหารากเหง้าของวิถีการผลิตแบบเอเชียนี้ ต้องกระทำในระดับประชาชน ไม่ว่าจะสถาบันหมู่บ้านจะยังคงหลงเหลืออยู่หรือล่มสลายไปแล้ว เพราะประชาชนเป็นผู้เก็บรักษาความเป็นตัวของตัวเองไว้ได้นานที่สุด ต่างจากระดับประเทศ ซึ่งพร้อมที่จะถูกกลืนและสูญเสียความเป็นตัวของตัวเองได้อย่างรวดเร็ว

อีกประเด็นหนึ่งที่สำคัญก็คือ วิถีการผลิตแบบเอเชีย ไม่ปฏิเสธการพัฒนาเทคโนโลยี ทว่าจะพัฒนาเทคโนโลยีขึ้นมาบนหลักการของวิถีการผลิตแบบเอเชียเอง แต่ที่ทุกวันนี้ สังคมที่พัฒนาขึ้นมาภายใต้วิถีการผลิตแบบเอเชียประสบปัญหาจากเทคโนโลยีมาก ก็เพราะเทคโนโลยีถูกครอบครองโดยทุน ทุนพัฒนาเทคโนโลยีขึ้นมาบนตรรกะของตนเอง และใช้เทคโนโลยีในการหาประโยชน์ใส่ตน ผ่านการทำลายล้างผู้อื่น เทคโนโลยีจึงกลายเป็นสิ่งอันตรายต่อสังคมไปในที่สุด

ในประเด็นสุดท้าย ไม่ว่าจะอย่างไรก็ตาม สังคมโลกขณะนี้อยู่ภายใต้ระบบเศรษฐกิจทุนนิยม แม้แนวคิดวิถีการผลิตแบบเอเชีย จะสามารถบ่งชี้ทิศทางการพัฒนาจากภายในสังคมขึ้นมาได้ แต่ทิศทางการพัฒนานี้ ก็ยังคงอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่บริบทของสังคมเป็นระบบเศรษฐกิจทุนนิยม แนวการฟื้นฟูระบบชุมชนหมู่บ้านที่ถูกนำเสนอโดยการพิจารณาแนวคิดวิถีการผลิตแบบเอเชีย จึงต้องตระหนักถึงความเป็นจริงข้อนี้ให้มาก ในท่ามกลางกระแสความเชื่อมโยงที่มีแนวโน้มมุ่งสู่ความเป็นหนึ่งเดียวของโลกนี้ หลายๆ เสียงได้กล่าวถึงกระแสของความหลากหลาย ซึ่งก่อตัวขึ้นมาพร้อมๆ กัน และทวีความเข้มข้นขึ้นทุกขณะ กระแสของความหลากหลายนี้เอง ที่จะเป็นช่องทางให้แนวการพัฒนาบนพื้นฐานของวิถีการผลิตแบบเอเชีย สามารถเป็นรูปเป็นร่างขึ้นมาได้ในที่สุด

เมื่อหันมามองสภาพจริงในสังคม สิ่งที่เราควรจะได้เห็นก็คือ การดำรงอยู่ร่วมกันได้ของภาคที่แตกต่างกันในสังคม เศรษฐกิจภาคเมืองของไทยถูกผนวกเข้ากับเศรษฐกิจโลกภายใต้ระบบทุนนิยมแล้วโดยสมบูรณ์ ก็จะต้องเติบโตบนวิถีทางแห่งการแข่งขันในเวทีโลกต่อไป โดยเอาตัวเองให้อยู่รอดให้ได้ ในขณะที่เศรษฐกิจภาคประชาชน ซึ่งกำลังถูกขูดรีดจากภาคเมืองอย่างรุนแรงจนกำลังจะล่มสลายไป ก็จะต้องหันกลับมาค้นหาเส้นทางการพัฒนาของตัวเอง ที่ทำให้ยืนอยู่บนขาของตัวเองได้ ภาคเมืองก็ต้องเปลี่ยนแปลงวิถีการต่อสู้เพื่อเอาตัวรอดเสียใหม่ ยุติการ

ทำลายภาคประชาชน เพราะการสูญเสียภาคประชาชน ก็จะเป็นการทำลายฐานรองรับตัวเองไป โดยไม่รู้ตัว

โดยสรุปแล้ว ไม่ว่าจะวิธีการผลิตแบบเอเชียจะยังคงดำรงอยู่หรือไม่ แต่สังคมที่พัฒนาขึ้นมาภายใต้วิธีการผลิตแบบเอเชียก็ยังคงดำรงอยู่ต่อไป ภายใต้ระบบเศรษฐกิจทุนนิยมโลก อย่างน้อยก็ในช่วงระยะเวลาปัจจุบัน แนวการพัฒนาที่ถูกลำเสนอ อาจมองได้ว่าเป็นการ "ปลูก" วิธีการผลิตแบบเอเชียให้ฟื้นขึ้นมาอีกครั้ง แต่เป็นวิธีการผลิตแบบเอเชียในรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับภาวะแวดล้อมใหม่ที่ไม่เหมือนเดิม เป็นวิธีการผลิตแบบเอเชียที่ถูก "ปฏิรูป" ให้สอดคล้องกับภาวะการณ์จริงในปัจจุบัน และมีพลวัตในตัวเอง พร้อมทั้งจะผลิตซ้ำตัวเองในรูปแบบที่ทันต่อบริบทของสังคมโลกต่อไปในอนาคต

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นายภัคพัฒน์ ทิพย์ประไพ เกิดวันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ.2514 ที่กรุงเทพมหานคร
สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต ภาควิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ คณะ
วิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2533 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตร
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2535

ศูนย์วิทยพัธพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย